Våtmarksåtgärder i Svartedalen

Bakgrund

Sportfiskarna beviljades LOVA-medel under 2022 för våtmarksinventering i Svartedalen norr om Göteborg där Naturskyddsföreningen också är medfinansiär. Syftet med det projektet är att inventera alla våtmarker (1415 st) i skogsområdet Svartedalen. Målet med projektet är att ha bra underlag inför framtida våtmarksåtgärder. Samma upplägg har gjorts tidigare i både Göteborg och Risveden.

Sportfiskarna har de senaste 2 åren medverkat och spridit kunskap om det pågående projektet i Svartedalsrådet där markägaren, kommuner, lokala intressenter (ex. Rädda Svartedalen och naturskyddsföreningen), västkuststiftelse och länsstyrelse träffas 1 gång om året.

Vid inventeringarna har flertalet utdikade våtmarker redan hittats. Fyra av de inventerade våtmarkerna som klassades som dikade ligger inom reservatet där Naturvårdsverket samt en privat markägare äger mark, där den privata markägaren har ställt sig positiv till en förstudie av objekt inom reservatet. Naturvårdsverket kommer att kontaktas inom projektet. Dispens för reservatsföreskrifter, strandskydd och anmälan om vattenverksamhet kommer att utredas i varje enskilt fall.

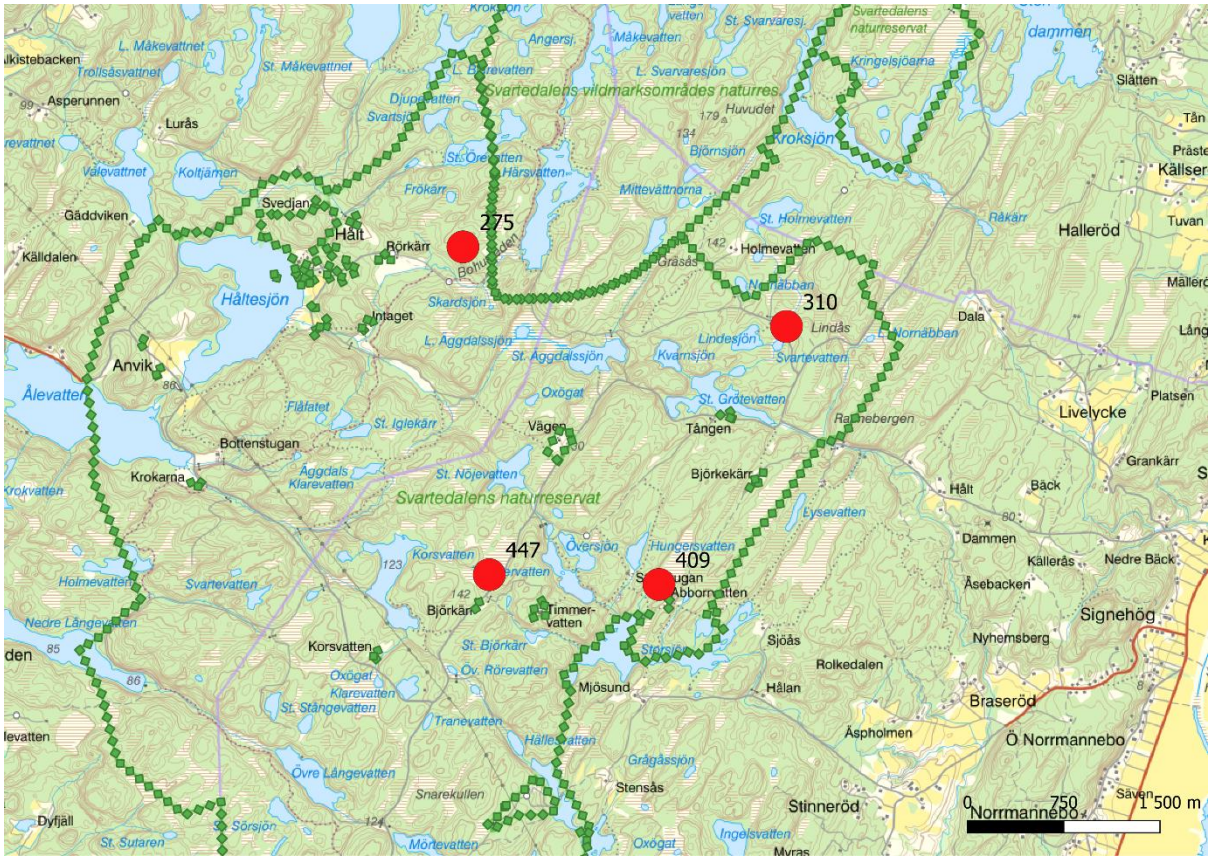

Figur 1. Översiktskarta över området där naturreservatet är markerat i grönt och våtmarkerna med sina respektive våtmarksnummer från projektet.

Förstudien kommer att bestå av utförliga beskrivningar av våtmarkens flora och fauna, inmätningar av diken i fält och kartanalys. Motstående intressen kommer att undersökas, ifall det finns risk för påverkan på omgivande produktionsskog eller påverkan på närbelägna vägar. Anmälningar om vattenverksamhet, och övriga tillstånd kommer att sökas som behövs för ett genomförande av åtgärderna. Utöver markägarna kommer det att föras dialog med Västkuststiftelsen (förvaltare), länsstyrelsen och andra intressenter. Naturskyddsföreningen som är medfinansiär kommer även medverka i fält under inventeringarna och åtgärder ifall det är möjligt.

Det pågår aktivt skogsbruk inom reservatet vilket gör att våtmarkerna som är utpekade i ansökan kan komma att bytas ut mot andra dikade objekt som hittas under inventeringarna, detta i dialog och önskemål från markägaren. Ifall det finns möjlighet så kommer fler objekt tas in i projektet.

Därefter är kommer våtmarkerna proppas med virkespluggar för att återväta de utpekade objekten.

Åtgärder:

Dikespluggar kommer att läggas i de diken som löper igenom våtmarken och/eller i utloppen ur våtmarken beroende på hur våtmarken är påverkad. Pluggarna kommer göras med virke från närområdet och en nedbrytningsbar markduk kommer att användas. Minst 2 proppar kommer att läggas i varje våtmark.

Figur 2. Virkespropp av typen som är tänkt att göras i projektet. Bild på virkesplugg gjord av Sportfiskarna i Vättlefjälls naturreservat.

Våtmarker:

275. Koordinater (SWEREF 99 TM): 6434879, 324111

Är en mindre kärrtorvsmosse (0,6 ha) som har ett dike rakt igenom, även detta dike är äldre men bör ändå pluggas. På naturvårdsverkets mark vilka inte bör ha något emot en åtgärd ifall man anmäler vattenverksamhet.

310. Koordinater (SWEREF 99 TM): 6434345, 326679

Är en sluttande våtmark som består både av kärrtorv och mossetorv (9 ha). Här har det grävts ett dike rakt igenom våtmarken som inte finns med på historiska kartor (Figur 3). Det finns både närhet till produktionsskog och en väg strax innan våtmarken mynnar i en sjö behöver utredas. Våtmarken sitter ihop med sjön och fortsätter även nedanför sjön där man också bör titta på möjligheterna till åtgärd ifall inte vägen påverkas.

Figur 3. Våtmarken med diket ses till höger och den vänstra är flygbild från 60-talet där diket inte finns med. Bild från Eniro.

409. Koordinater (SWEREF 99 TM): 6432301, 325719

Består av mosstorv (7,9) och ligger i närheten av stenstugan som är ett populärt utflyktsmål i reservatet. Dikena är äldre men det bör undersökas ifall de är möjliga att lägga igen alternativt proppa bara utloppet för att höja vattennivån på mossen. Torven fortsätter hela vägen nertill sjön i söder och förutsättningar för att återmeandra bäcken eller höja basnivån bör undersökas också där ifall markägaren godkänner.

Figur 4. Dikena syns tydligt på flygbilder från 50-talet och även idag. Bild från Eniro.

447. Koordinater (SWEREF 99 TM): 6432414, 324391

Mossen består av mosstorv (7 ha), den har grundare diken längsgående och lite djupare diken tvärsgående i södra delen. Längs östra delen på mossen går en väg och en förutsättning att åtgärder kan genomföras på mossen är att inte vägen påverkas (Figur 5).

Figur 5. Våtmark 447, bild från Eniro.

Miljönytta

Miljönyttan med det här projektet är att det i förlängningen leder till konkreta våtmarksåtgärder inom Svartedalens naturreservat. Våtmarkerna består av utdikad torvmark vilket betyder att de läcker koldioxid. Målet med framtida åtgärder är att återställa våtmarkerna så att de återigen kan binda in koldioxid från atmosfären och lagra in torv.

En återvätning skulle även förhindra att våtmarken växer igen när vattennivån höjs och området blir blötare igen. Detta gynnar groddjur och fåglar som gärna dras till blötare myrmark i skogsmiljö, det förhindrar även igenväxning uppepå själva våtmarken vilket är något som är vanligt vid dikning av mossar. Åtgärderna ligger inom natura2000 område.